

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

mod_perl. Podręcznik programisty

Autorzy: Geoffrey Young, Paul Lindner, Randy Kobes

Tłumaczenie: Przemysław Kowalczyk

ISBN: 83-7197-799-9

Tytuł oryginału: [mod_perl Developer's Cookbook](#)

Format: B5, stron: 564

[Przykłady na ftp: 105 kB](#)

Być może Perl jest najlepszym językiem służącym do pisania skryptów CGI, ale skrypty CGI nie są najlepszym sposobem tworzenia aplikacji internetowych. Potrzeba większej wydajności, lepszej integracji z serwerem WWW i pełniejszego wykorzystania jego możliwości doprowadziła do stworzenia modułu mod_perl. Pozwala on na pisanie modułów serwera Apache w Perlu i na pełny dostęp do funkcji API Apache'a z poziomu Perla.

mod_perl jest bardzo rozbudowany, dzięki czemu daje programiście ogromne możliwości. Książka „mod_perl. Kompedium programisty” będzie nieocenioną pomocą w poznawaniu jego potencjału. Nauczysz się z niej podstaw mod_perla, a gdy już je opanujesz, poznasz tajniki pisania dużych i skomplikowanych aplikacji.

W książce opisano między innymi:

- Instalację i konfigurację mod_perla
- Komunikację mod_perla z Apache
- Działania na adresach URL
- Obsługę plików w środowisku mod_perla
- Tworzenie własnych aplikacji w oparciu o mod_perla
- Osiągania maksymalnej wydajności aplikacji używających mod_perla
- Dodatkowe moduły współpracujące z mod_perlem

Po przeczytaniu tej książki uzyskasz nową perspektywę na programowanie aplikacji sieciowych w Perlu. Programiści Slashdot.org, Internet Movie Database i Wired wybrali mod_perl jako platformę do tworzenia aplikacji. Może i Ty powinieneś pójść w ich ślady?

Spis treści

Podziękowania	9
O Autorach	12
Przedmowa	13
Wprowadzenie	15
 Część I	
Instalacja i konfiguracja.....	19
 Rozdział 1.	
Instalacja modułu mod_perl	21
Wprowadzenie.....	21
1.1. Dystrybucja binarna dla Uniksa	22
1.2. Instalacja w systemie Windows	25
1.3. Instalacja w systemie Mac OS X.....	27
1.4. Kompilacja w systemie Unix	27
1.5. Kompilacja w systemie Windows	31
1.6. Kompilacja w systemie Mac OS X	35
1.7. Kompilacja modułu mod_perl jako biblioteki dzielonej.....	37
1.8. Testowanie instalacji	38
1.9. Zmiana katalogów instalacji serwera Apache.....	39
1.10. Dodawanie modułu mod_perl do działającego serwera Apache	40
1.11. Ponowne użycie opcji kompilacji	40
1.12. Odtwarzanie instalacji modułu mod_perl	41
1.13. Instalacja modułu mod_perl na wielu komputerach	42
1.14. Sprawdzanie istniejącego serwera.....	45
1.15. Instalacja modułów serwera Apache z archiwum CPAN	46
1.16. Śledzenie rozwoju modułu mod_perl.....	47
1.17. Więcej niż dostęp przez CVS.....	48
1.18. Kompilacja modułu mod_perl przy użyciu innej wersji Perla.....	50

Rozdział 2.	Konfigurowanie modułu mod_perl.....	53
	Wprowadzenie.....	53
	2.1. Przenoszenie skryptów CGI.....	53
	2.2. Moduł Apache::Registry.....	55
	2.3. Skrypt startup.pl.....	58
	2.4. Dzielenie przestrzeni nazw w środowisku Apache::Registry.....	61
	2.5. Wczesne ładowanie skryptów w środowisku Apache::Registry.....	62
	2.6. Ustawianie zmiennych środowiskowych CGI.....	63
	2.7. Ustawianie innych zmiennych środowiskowych.....	64
	2.8. Ustawianie opcji interpretera Perla.....	65
	2.9. Bloki BEGIN i END w skrypcie startup.pl.....	66
	2.10. Zarządzanie własnymi bibliotekami.....	67
	2.11. Trwałe połączenia z bazą danych.....	69
	2.12. Wcześniejsze nawiązywanie połączeń.....	70
	2.13. Nietrwałe połączenia do bazy danych w środowisku Apache::DBI.....	72
	2.14. Ustawianie zmiennych specyficznych dla modułu mod_perl.....	73
	2.15. Ustawianie bardziej skomplikowanych zmiennych.....	74
	2.16. Dynamiczna konfiguracja serwera Apache.....	75
	2.17. Zachowywanie kolejności w sekcjach <Perl>.....	77
	2.18. Używanie opcji w wierszu poleceń.....	78
	2.19. Uruchamianie podwójnego serwera.....	79
	2.20. Używanie modułu mod_proxy do przekazywania żądań do serwera Apache z modułem mod_perl.....	80
	2.21. Używanie modułu mod_proxy_add_forward.....	80
 Część II	 Interfejs API modułu mod_perl.....	 83
Rozdział 3.	Obiekt żądania.....	87
	Wprowadzenie.....	87
	3.1. Obiekt żądania.....	87
	3.2. Komunikat żądania HTTP.....	89
	3.3. Żądanie klienta.....	91
	3.4. Dostęp do nagłówków żądania.....	92
	3.5. Dostęp do pól formularzy HTML.....	95
	3.6. Dane wysłane metodą POST.....	97
	3.7. Obsługa cookies.....	98
	3.8. Obsługa plików wysyłanych na serwer.....	100
	3.9. Ustawianie nagłówków odpowiedzi serwera.....	103
	3.10. Sterowanie pamięcią podręczną.....	105
	3.11. Wysyłanie nagłówków odpowiedzi serwera.....	106
	3.12. Ustawianie statusu odpowiedzi.....	108
	3.13. Ustawianie nagłówków w przypadku błędu.....	111
	3.14. Nagłówki o wielu wartościach.....	113
	3.15. Żądania wewnętrzne.....	115
	3.16. Ustawianie nagłówków żądania wewnętrznego.....	117
	3.17. Rozpoznawanie żądań wewnętrznych.....	118
	3.18. Metoda HTTP żądania.....	118
	3.19. Dostęp do obiektu żądania z podprogramu XS.....	120

Rozdział 4.	Komunikacja z serwerem Apache.....	127
	Wprowadzenie.....	127
	4.1. Obiekt Apache::Server	127
	4.2. Symulowanie dyrektyw IfModule i IfDefine	130
	4.3. Dostęp do dyrektyw ServerRoot i DocumentRoot.....	132
	4.4. Zapis do dziennika błędów.....	134
	4.5. Dostęp do dyrektywy ErrorLog.....	136
	4.6. Wartość LogLevel	138
	4.7. Obiekt Apache::Connection	140
	4.8. Zdalne adresy IP i nazwy serwerów.....	141
	4.9. Wykrywanie zerwania połączenia.....	143
	4.10. Zamykanie procesu potomnego serwera Apache.....	145
Rozdział 5.	Przetwarzanie adresów URI	149
	Wprowadzenie.....	149
	5.1. Żądany adres URI.....	150
	5.2. Określanie dyrektywy <Location> dla adresu URI	152
	5.3. Zmiana żadanego adresu URI	155
	5.4. Konstruowanie nowego adresu URI	157
	5.5. Kodowanie znaków specjalnych w adresie URI	159
	5.6. Wymuszenie typu MIME za pomocą adresu URI	161
	5.7. Pobieranie zawartości żądania wewnętrznego	162
	5.8. Użycie klasy Apache::Util poza środowiskiem mod_perl.....	166
Rozdział 6.	Obsługa plików	169
	Wprowadzenie.....	169
	6.1. Tworzenie uchwytów plików	170
	6.2. Tworzenie plików tymczasowych.....	172
	6.3. Wysyłanie całego pliku	173
	6.4. Wczytywanie zawartości plików do zmiennych	176
	6.5. Pobieranie informacji o żądanym pliku	176
	6.6. Nagłówki warunkowe	180
	6.7. Żądania fragmentów plików.....	183
	6.8. Nagłówki związane z datami.....	187
	6.9. Opróżnianie buforów wyjściowych	188
	6.10. Przekierowanie uchwytów plików wyjściowych	190
Rozdział 7.	Tworzenie programów obsługi.....	193
	Wprowadzenie.....	193
	7.1. Tworzenie programu obsługi	194
	7.2. Konfiguracja programów obsługi.....	197
	7.3. Dodawanie niewielkich programów obsługi.....	199
	7.4. Przygotowanie modułu do publikacji.....	201
	7.5. Tworzenie archiwum programu TAR	202
	7.6. Tworzenie binarnej dystrybucji PPM.....	204
	7.7. Testowanie modułu	207
	7.8. Własne dyrektywy konfiguracyjne.....	214
	7.9. Rozszerzanie prototypów własnych dyrektyw	223
	7.10. Łączenie własnych dyrektyw	225
	7.11. Zastępowanie dyrektyw rdzeniowych.....	231
	7.12. Dodawanie znaczników serwera	236
	7.13. Publikowanie modułu w archiwum CPAN	237

Rozdział 8.	Współpraca z programami obsługi	239
	Wprowadzenie	239
	8.1. Wykrywanie zmian programów obsługi	239
	8.2. Dzielenie danych wewnątrz procesu potomnego	241
	8.3. Tworzenie dzielonego bufora	244
	8.4. Zachowywanie stanu	247
	8.5. Wewnętrzne przekierowania	251
	8.6. Tworzenie własnych stron o błędach	254
	8.7. Przywracanie domyślnych stron o błędach	257
	8.8. Łańcuchy programów obsługi	259
	8.9. Łańcuchy programów obsługi w języku C	261
	8.10. Dostęp do zmiennych środowiskowych	264
	8.11. Dzielenie danych między fazami	265
	8.12. Określanie aktualnej fazy żądania	268
	8.13. Dane konfiguracyjne modułu Perla	269
	8.14. Dane konfiguracyjne modułu języka C	270
Rozdział 9.	Dostrajanie serwera Apache i modułu mod_perl	275
	Wprowadzenie	275
	9.1. Zbieranie podstawowych informacji o serwerze	277
	9.2. Tworzenie raportu zużycia pamięci	281
	9.3. Zużycie pamięci przez procesy serwera Apache	283
	9.4. Bardziej szczegółowe informacje o zużyciu pamięci przez procesy serwera	284
	9.5. Zużycie pamięci przez moduły Perla	286
	9.6. Redukcja narzutu przy imporcie modułów	288
	9.7. Zmniejszanie całkowitego zużycia pamięci	289
	9.8. Zwiększanie obszaru pamięci dzielonej	291
	9.9. Regulacja liczby procesów potomnych	293
	9.10. Ograniczanie wzrostu zużycia pamięci przez procesy	294
	9.11. Zamykanie niekontrolowanych procesów	296
	9.12. Profilowanie programów obsługi	298
	9.13. Znajdowanie wąskich gardeł wydajności	299
	9.14. Dostrajanie wydajności serwera	301
	9.15. Serwer Apache jako serwer proxy	305
	9.16. Używanie programu uruchomieniowego Perla z modułem mod_perl	308
	9.17. Wyszukiwanie błędów w skryptach Apache::Registry	310
	9.18. Redukcja narzutu uruchomieniowego	311
	9.19. Wyszukiwanie błędów przy naruszeniach segmentacji	313
Rozdział 10.	Programowanie obiektowe przy użyciu modułu mod_perl	315
	Wprowadzenie	315
	10.1. Tworzenie klas i obiektów	316
	10.2. Dziedziczenie metod	318
	10.3. Tworzenie obiektowych programów obsługi	321
	10.4. Używanie obiektowych programów obsługi	323
	10.5. Dziedziczenie po klasie Apache	326
	10.6. Dziedziczenie po klasie Apache przy użyciu modułów XS	328
	10.7. Dziedziczenie po klasie Apache::Registry	330
	10.8. Dziedziczenie po klasie Apache::Request	333

Część III	Oprogramowywanie cyklu życiowego serwera Apache	339
Rozdział 11.	PerlInitHandler	345
	Wprowadzenie	345
	11.1. Przetwarzanie każdego żądania	346
	11.2. Przetwarzanie każdego żądania w danej dyrektywie zbiorczej	347
	11.3. Mierzenie czasu żądania	348
	11.4. Przerywanie cyklu obsługi żądania	350
Rozdział 12.	PerlTransHandler	353
	Wprowadzenie	353
	12.1. Żądania pliku favicon.ico	354
	12.2. Rozpoznawanie serwerów wirtualnych w żądaniach	355
	12.3. Identyfikatory sesji w adresach URL	358
	12.4. Współdzielenie dyrektywy DocumentRoot	360
	12.5. Sterowanie wbudowanym serwerem proxy	362
	12.6. Redukcja wywołań funkcji stat()	364
Rozdział 13.	PerlAccessHandler, PerlAuthenHandler i PerlAuthzHandler	371
	Wprowadzenie	371
	13.1. Prosta kontrola dostępu	372
	13.2. Ograniczanie dostępu „chciwym” klientom	375
	13.3. Identyfikacja podstawowa	376
	13.4. Ustawianie danych użytkownika	379
	13.5. Warunkowa identyfikacja	381
	13.6. Autoryzacja użytkownika	383
	13.7. Tworzenie własnego mechanizmu autoryzacji	386
	13.8. Identyfikacja przy użyciu funkcji skrótu	392
Rozdział 14.	PerlTypeHandler i PerlFixupHandler	401
	Wprowadzenie	401
	14.1. Przywracanie domyślnego programu obsługi generowania zawartości	402
	14.2. Wybór programu obsługi na podstawie rozszerzenia nazwy pliku	404
	14.3. Zmiana typu MIME i programu obsługi	409
	14.4. Zmiana domyślnych typów MIME	413
	14.5. Własny mechanizm buforujący	414
Rozdział 15.	PerlHandler	421
	Wprowadzenie	421
	15.1. Podstawowy PerlHandler	422
	15.2. Zarządzanie wieloma programami obsługi typu PerlHandler	425
	15.3. Wysyłanie poczty	427
	15.4. Filtrowanie generowanej zawartości	431
	15.5. Zapobieganie atakom skryptowym	435
	15.6. Moduł Text::Template	439
	15.7. Moduł HTML::Template	443
	15.8. Moduł Apache::ASP	445
	15.9. Pakiet Template Toolkit	450
	15.10. Moduł HTML::Embperl	454
	15.11. Moduł HTML::Mason	458
	15.12. Generowanie dokumentów XML	461

15.13. Generowanie ogólnych dokumentów XML	464
15.14. Dokumenty XML i arkusze XSLT	467
15.15. Pakiet AxKit	470
15.16. Tworzenie serwera SOAP	472
Rozdział 16. PerlLogHandler i PerlCleanupHandler	481
Wprowadzenie	481
16.1. Dziennik w bazie danych	482
16.2. Dziennik w zwykłym pliku	485
16.3. Zmiana wiersza żądania	488
16.4. Zapisywanie niestandardowych informacji	489
16.5. Rejestrowanie warunkowe	490
16.6. Przechwytywanie błędów	491
Rozdział 17. PerlChildInitHandler, PerlChildExitHandler, PerlRestartHandler i PerlDispatchHandler	499
Wprowadzenie	499
17.1. Konfiguracja kodu poza obsługą żądania	501
17.2. Uruchamianie kodu podczas restartu serwera	503
17.3. Jednokrotne ładowanie konfiguracji	504
17.4. Przeładowywanie skryptów Registry w procesie nadrzędnym	506
17.5. Identyfikacja procesów potomnych	507
17.6. Wczesne łączenie ze źródłem danych	509
17.7. Śledzenie użycia modułów Perla	511
17.8. Zastępowanie programów obsługi	512
Dodatki	517
Dodatek A Dostępne punkty zaczepienia i opcje kompilacji modułu mod_perl	519
Punkty zaczepienia modułu mod_perl	519
Opcje kompilacji modułu mod_perl	523
Dodatek B Dostępne stałe	531
Wartości zwracane przez programy obsługi	531
Stałe określone przez protokół HTTP	531
Stałe używane przez programy obsługi dyrektyw	533
Stałe sterujące zapisem w dzienniku	536
Stałe serwera	536
Dodatek C Zasoby związane z modułem mod_perl	537
Zasoby sieciowe	537
Książki	540
Skorowidz	543

6.

Obsługa plików

Wprowadzenie

Podczas obsługi każdego żądania serwera Apache nasza aplikacja musi czytać i przetwarzać zawartość plików na dysku. W Perlu można to zrealizować wieloma sposobami. Aplikacje WWW jednak, a w szczególności aplikacje modułu `mod_perl`, mają specjalne wymagania, które najlepiej wypełnia nowy interfejs obsługi plików. Zadania w tym rozdziale przedstawiają typowe problemy i rozwiązania spotykane przy posługiwaniu się plikami.

Apache zawiera interfejs API obsługi plików zoptymalizowany pod kątem działania serwera WWW. Moduł `mod_perl` udostępnia elegancki, obiektowy interfejs do tych funkcji w klasie `Apache::File`. Korzystając z tej klasy, nasza aplikacja zyska na jakości.

- ✧ **Działa szybciej.** Klasa `Apache::File` używa skompilowanego kodu języka C, aby wykonać większość zadań.
- ✧ **Jest bardziej stabilna.** Pliki tymczasowe i zasoby tworzone dla żądania są automatycznie czyszczone.
- ✧ **Pełniej wykorzystuje możliwości protokołu HTTP.** Klasa `Apache` (a w konsekwencji także `Apache::File`) obsługuje zaawansowane możliwości protokołu HTTP/1.1, takie jak żądania fragmentów (*byte range*) plików czy nowe nagłówki.

Ten rozdział zawiera także recepty na typowe sytuacje.

- ✧ Konwersja dat modyfikacji plików (i dowolnych innych) na odpowiednie nagłówki HTTP.
- ✧ Opróżnienie bufora danych wyjściowych i wysłanie ich do klienta przed zakończeniem przetwarzania.
- ✧ Przekierowanie wyjścia istniejącego uchwytu pliku (jak `STDOUT` czy `STDERR`).

Omówienie klasy `Apache::File` stanowi koniec naszego wprowadzenia do klas rdzeniowych modułu `mod_perl`. Kolejne rozdziały pokażą, jak posługiwać się nimi w konkretnych aplikacjach.

6.1. Tworzenie uchwytów plików

Chcemy utworzyć nowy uchwyt pliku do czytania lub pisania.

Rozwiązanie

Użyjemy metod `new()` i `open()` klasy `Apache::File`, która stanowi obiektowy interfejs do uchwytów plików (*filehandle*).

Wydruk 6.1. Przykładowy program obsługi

```
use Apache::Constants qw(OK NOT_FOUND);
use Apache::File;

use strict;

sub handler {

    my $r = shift;

    # Otwieramy żądany plik w trybie tylko do odczytu.
    my $fh = Apache::File->new($r->filename);

    return NOT_FOUND unless $fh;

    # Jakieś przetwarzanie...
    $r->send_http_header;
    $r->send_fd($fh);

    # Nie trzeba zamykać uchwytu pliku, jest on zamykany automatycznie,
    # kiedy wychodzi z zasięgu widoczności.
    return OK;
}
```

Komentarz

Jest wiele sposobów obsługi wejścia-wyjścia plikowego w Perlu. Najczęściej używa się modułów *FileHandle.pm* i `IO::File` oraz funkcji `open()` i `sysopen()`. Klasa `Apache::File` stanowi jeszcze jedno rozwiązanie, dostarczając obiektowy interfejs do uchwytów plików, podobny do modułów *FileHandle.pm* i `IO::File`. Stylistycznie klasa `Apache::File` dobrze wkomponowuje się w moduł `mod_perl`, ponieważ większą część jego interfejsu API stanowią wywołania metod

różnych klas, więc „obiektyowy” dostęp do plików rozjaśnia kod. Dodatkowo klasa `Apache::File` posiada zaletę w postaci większej wydajności, nie musimy się więc przejmować spowolnieniem operacji na plikach, jak w przypadku modułu `IO::File`.

Konstruktor `new()` zwraca nowy uchwyt pliku. Jeżeli parametrem jest nazwa pliku, jak w naszym przykładzie (wydruk 6.1), wywołuje metodę `Apache::File->open()` i zwraca otwarty uchwyt pliku. Domyślnie pliki są otwierane w trybie tylko do odczytu (znacznik `O_RDONLY`), ale możemy użyć tych samych parametrów w metodzie `Apache::File->open()` co w perlowej funkcji `open()`. Chodzi tu oczywiście o starszą wersję tej funkcji, nie tę z trzema parametrami, wprowadzoną w wersji 5.6 Perla.

```
my $fh = Apache::File->new;

# Otwieramy w trybie do dopisywania.
$fh->open('>>', $r->server_root_relative('logs/access_log'))
or return SERVER_ERROR;
```

Jedną z zalet używania konstruktora `new()` w stosunku do metody `open()` jest zwracanie wartości `undef` w przypadku błędu, co pozwala stosować prosty mechanizm obsługi sytuacji wyjątkowych.

Poniższa tabela przedstawia listę metod klasy `Apache::File`.

Tabela 6.1. Metody klasy *Apache::File*

Metoda	Opis
<code>new()</code>	Tworzy nowy uchwyt pliku, opcjonalnie otwierając wskazany plik.
<code>open()</code>	Otwiera wskazany plik.
<code>close()</code>	Zamyka uchwyt pliku.
<code>tmpfile()</code>	Tworzy plik tymczasowy i zwraca jego nazwę i uchwyt w kontekście listowym albo tylko uchwyt w kontekście skalarnym.

Chociaż klasa `Apache::File` umożliwia wygodną obsługę uchwyty plików, jak również dodatkowe korzyści, które opisujemy w kolejnych zadaniach, posiada niestety pewne ograniczenia. Między innymi nie implementuje wszystkich metod, których moglibyśmy wymagać od uchwyty pliku. To utrudnienie wychodzi na jaw w zadaniu 6.6, kiedy klasa `File::MMagic` wymaga wywołania metody `$fh->seek()`. Oczywiście uchwyt pliku, utworzony przez klasę `Apache::File`, jest normalnym, perlowym uchwytem pliku, więc zawsze możemy na nim wywołać perlową funkcję `seek()` w sposób „nieobiektyowy”.

Innym utrudnieniem jest nakład czasu w trakcie wykonywania spowodowany przez interfejs obiektyowy. Jeżeli zdecydujemy się pozostać przy perlowej funkcji `open()`, możemy skorzystać z automatycznego tworzenia anonimowych referencji (*autovivification*), wprowadzonego w wersji 5.6 Perla, co pozwala opuścić wywołanie metody `Symbol::gensym()`. Jeżeli jednak używamy starszej wersji Perla i chcemy użyć funkcji `open()`, moduł `mod_perl` udostępnia metodę `Apache->gensym()`, byśmy nie musieli dołączać modułu `Symbol` do naszego programu obsługi.

```
my $fh = Apache->gensym;
open($fh, "layline.html");
```

6.2. Tworzenie plików tymczasowych

Chcemy utworzyć plik tymczasowy, który istnieje tylko podczas przetwarzania żądania.

Rozwiązanie

Użyjemy metody `tmpfile()` z klasy `Apache::File`.

Wydruk 6.2. *Modul Rules.pm*

```
package Cookbook::Rules;

use Apache::Constants qw(OK);
use PDF::Create;

use strict;

sub handler {

    my $r = shift;

    my ($filename, $fh) = Apache::File->tmpfile;

    my $pdf = PDF::Create->new(filename => $filename);

    my $page = $pdf->new_page;

    $page->string($pdf->font, 20, 1, 770, "mod_perl jest fajny!");

    $pdf->close;

    # Ustawiamy wskaźnik pliku na początku.
    seek $fh, 0, 0;

    $r->set_content_length(-s $filename);

    $r->send_http_header('application/pdf');

    # Wysłamy plik.
    $r->send_fd($fh);

    # Plik $filename jest usuwany po zakończeniu żądania.
    return OK;
}

1;
```

Komentarz

Czasem potrzebujemy pliku tymczasowego, na przykład kiedy tworzymy duży dokument i nie chcemy przechowywać go w pamięci przed wysłaniem do klienta. W takiej sytuacji (i w podobnych) metoda `tmpfile()` stanowi wygodny sposób tworzenia plików tymczasowych, które są usuwane po zakończeniu przetwarzania żądania.

Metoda `tmpfile()` może zostać wywołana na dwa sposoby: w kontekście listowym zwraca nazwę nowego pliku i otwarty uchwyt, a w kontekście skalarnym — tylko uchwyt. W obu przypadkach plik otwierany jest przy użyciu znaczników `O_RDWR|O_CREAT|O_EXCL`, czyli w trybie do odczytu i zapisu.

Pliki tymczasowe utworzone w ten sposób różnią od plików tworzonych przez metodę `IO::File->new_tmpfile()` pod dwoma względami: mamy dostęp do nazwy pliku, a sam plik nie jest usuwany, kiedy jego uchwyt wychodzi z zasięgu widoczności. Są to wymarzone cechy dla programistów modułu `mod_perl`, pozwalające łatwo użyć tego samego pliku tymczasowego w różnych fazach przetwarzania żądania. Możemy na przykład skorzystać z metody `pnotes()`, opisanej w zadaniu 8.11, do przekazania nazwy lub uchwytu do pliku tymczasowego w łańcuchu programów obsługi.

```
# Zapamiętujemy nazwę pliku tymczasowego "na później".  
$r->pnotes(TEMPFILE => $filename);
```

Warto też zauważyć, że wywołanie funkcji `seek()` nie jest niezbędne w naszym przykładzie (wydruk 6.2), gdyż moduł `PDF::Create` nie korzysta bezpośrednio z uchwytu pliku utworzonego za pomocą metody `tmpfile()`. W ogólnym przypadku jednak jeżeli chcemy pisać do wygenerowanego pliku tymczasowego (albo jakiegokolwiek innego), a później wypisać jego zawartość przy użyciu tego samego uchwytu pliku, musimy użyć perlowej funkcji `seek()`, aby ustawić wskaźnik pliku z powrotem na jego początek, jak w poniższym przykładzie (wydruk 6.3).

Wydruk 6.3. Użycie funkcji `seek()`

```
my $fh = Apache::File->tmpfile;  
  
print $fh 'Mów mi Ishmael.';  
  
# Przetawiamy wskaźnik pliku na początek.  
seek $fh, 0, 0;  
  
# Wysyłamy plik do klienta.  
$r->send_fd($fh);
```

6.3. Wysyłanie całego pliku

Chcemy wysłać cały plik do klienta.

Rozwiązanie

Użyjemy metody `Apache->send_fd()`.

Wydruk 6.4. Przykładowy skrypt

```
my $fh = Apache::File->new('enchilada.html');

if (my $length = $r->param('length')) {
    # Wysyłamy część pliku...
    $r->send_fd($fh, $length);
}
else {
    # ...albo cały.
    $r->send_fd($fh)
}
```

Komentarz

Wszystkie dotychczasowe przykłady w tym rozdziale używały metody `$r->send_fd()`, aby przesłać plik bezpośrednio do klienta. Zazwyczaj można się spotkać z użyciem funkcji `print()` do wypisania zawartości pliku, jak na przykład:

```
print while <$fh>;
```

Ponieważ jednak wysyłanie pliku do klienta jest często potrzebne w aplikacjach WWW, metoda `send_fd()` pozwala na wykonanie tej czynności łatwo i efektywnie. Jej parametrem jest otwarty uchwyt pliku; używa ona interfejsu API języka C serwera Apache, aby wysłać zawartość pliku do przeglądarki klienta możliwie wydajnie. Zwraca długość w bajtach przesłanych danych na wypadek, gdybyśmy chcieli znać różnicę między liczbą wszystkich wysłanych bajtów a pochodzących z pliku. Drugim opcjonalnym parametrem może być liczba bajtów do wysłania, używa się go rzadko, ale w pewnych warunkach jest użyteczny, co można zobaczyć w zadaniu 6.7.

Rozważmy na przykład sytuację, w której chcielibyśmy uruchomić usługę, umożliwiającą (zaufanemu) klientowi zażądanie zawartości pliku konfiguracyjnego serwera. Moglibyśmy zrealizować to za pomocą następującego programu obsługi (wydruk 6.5).

Wydruk 6.5. *Modul ViewConf.pm*

```
package Cookbook::ViewConf;

use Apache::Constants qw(OK SERVER_ERROR NOT_FOUND);
use Apache::File;

use strict;

sub handler {
    my $r = shift;
```

```

# Pobieramy nazwę żadanego pliku.
my $file = $r->filename;

# Upewniamy się, że istnieje.
unless (-f $r->finfo) {
    $r->log_error("Plik $file nie istnieje.");
    return NOT_FOUND;
}

# Otwieramy uchwyt pliku.
my $fh = Apache::File->new($file);

unless ($fh) {
    $r->log_error("Nie można otworzyć pliku $file: $!");
    return SERVER_ERROR;
}

$r->send_http_header('text/plain');

# Pobieramy rozmiar pliku i wysyłamy go.
my $size = -s _;
my $sent = $r->send_fd($fh);

$r->print(<<"END");

-----
Rozmiar pliku: $size
Wysłano bajtów: $sent
-----

END

    return OK;
}
1;

```

Aby uruchomić moduł `Cookbook::ViewConf`, należy użyć następujących dyrektyw w pliku *httpd.conf*:

```

PerlModule Cookbook::ViewConf

Alias /conf /usr/local/apache/conf
<Location /conf>
    SetHandler perl-script
    PerlHandler Cookbook::ViewConf
    # Dostęp tylko z zaufanych źródeł.
    Order Deny,Allow
    Deny from All
    Allow from localhost
</Location>

```

W ten sposób klient może otrzymać tekstową wersję pliku konfiguracyjnego serwera, przykładowo *httpd.conf*, żądając adresu URI *http://localhost/conf/httpd.conf*. Pod zawartością pliku raportowany jest jeszcze rozmiar pliku na dysku serwera i liczba wysłanych bajtów. Te dwie liczby mogą się różnić, na przykład w systemie Win32, z powodu użycia różnych sekwencji nowego wiersza.

6.4. Wczytywanie zawartości plików do zmiennych

Chcemy przechowywać zawartość całego pliku w zmiennej, aby móc na niej operować.

Rozwiązanie

Użyjemy perlowego idiomu `local $/`, aby „wessać” (*slurp*) cały plik, ale należy przy tym zachować ostrożność!

```
my $fh = Apache::File->new($filename);  
  
my $file = do {local $/; <$fh>}
```

Komentarz

Lokalizacja specjalnej zmiennej `$/` jest to perlowy idiom, służący do wczytywania całej zawartości pliku do zmiennej tekstowej. Aby być wydajnym programistą Perla, należy znać ten idiom i podobne. W przypadku modułu `mod_perl` trzeba jednak głębiej zastanowić się nad jego znaczeniem.

Jak już pisaliśmy w rozdziale 2., moduł `mod_perl` jest tak użyteczny między innymi dlatego, że interpreter Perla jest wbudowany w serwer Apache. Ma to wiele zalet, jak na przykład zmniejszenie nakładu czasowego za każdym uruchomieniem skryptu środowiska `Apache::Registry`. Jedną z największych wad takiego rozwiązania jest jednak fakt, że pamięć, której używa interpreter Perla, nie jest zwracana do systemu operacyjnego, dopóki nie zakończy się działanie odpowiedniego procesu potomnego *httpd*. Oznacza to, że jeżeli jakiś beztroski program obsługi postanowi wczytać 10-megabajtowy plik do zmiennej, to pamięć, której zmuszony będzie użyć interpreter Perla, nie zostanie zwolniona dopóki nie zostanie zakończony proces potomny serwera Apache.

Generalnie należy więc unikać operowania na zawartości całych plików jako zmiennych i starać się zrealizować pożądaną funkcjonalność inaczej. Zdarzają się jednak sytuacje, kiedy nie istnieje inna możliwość, jak w przypadku pobierania całych plików z bazy danych (jak w zadaniu 3.11) albo gdy używamy klasy `Apache::Filter` (która zapisuje wygenerowaną zawartość w zmiennej). Jeżeli koniecznie potrzebujemy takiej funkcjonalności w naszej aplikacji, powinniśmy upewnić się, że stosujemy odpowiedni mechanizm utrzymywania rozmiarów procesów potomnych w ryzach, na przykład `Apache::SizeLimit`.

6.5. Pobieranie informacji o żądanym pliku

Chcemy użyć funkcji `stat()` na żądanym pliku albo przeprowadzić testy.

Rozwiązanie

Użyjemy metody `$r->finfo()`, aby przeprowadzić testy i zastąpić wywołania funkcji `stat()` bezpośrednio funkcją `$r->filename()`.

Wydruk 6.6. *Moduł XBitHack.pm*

```
package Cookbook::XBitHack;

use Apache::Constants qw(OK DECLINED OPT_INCLUDES);
use Apache::File;

use Fcntl qw(S_IXUSR S_IXGRP);

use strict;

sub handler {
    # Implementujemy dyrektywę "XBitHack full" w programie PerlFixupHandler.

    my $r = shift;

    return DECLINED unless
        (-f $r->finfo                &&    # plik istnieje
         $r->content_type eq 'text/html' &&    # i jest dokumentem HTML
         $r->allow_options & OPT_INCLUDES);    # i ustawiono opcję +Includes

    # Sprawdzamy, czy plik jest wykonywalny dla właściciela i jego grupy.
    my $mode = (stat _)[2];

    # Wykonywalność dla właściciela musimy sprawdzić osobno.
    return DECLINED unless ($mode & S_IXUSR);

    # Ustawiamy nagłówek Last-Modified, jeżeli plik jest wykonywalny dla grupy.
    $r->set_last_modified((stat _)[9]) if ($mode & S_IXGRP);

    # Upewniamy się, że moduł mod_include zajmie się żądaniem.
    $r->handler('server-parsed');

    return OK;
}
1;
```

Komentarz

Jak już wiemy, metoda `$r->filename()` zwraca nazwę fizycznego pliku dla żądania, której można użyć w rozmaitych operacjach testowych na pliku czy w funkcji `stat()`. Jednak metoda `$r->finfo()` stanowi efektywniejszy sposób uzyskiwania tej samej informacji i oszczędza czas przy wielu wywołaniach funkcji `stat()`, która zużywa dużo zasobów systemu. Użycie jej dowodzi przy okazji, że posiadliśmy biegłość w posługiwaniu się zaawansowanymi elementami modułu `mod_perl`.

Kiedy serwer Apache zmapuje żądany adres URI na plik fizyczny, wywołuje funkcję `stat()` dla własnych potrzeb i gromadzi informację w polu `finfo` rekordu żądania. Kiedy wywoływana jest metoda `$r->finfo()`, moduł `mod_perl` wydobywa tę informację z rekordu żądania, wewnętrznie wypełnia specjalny perlowy uchwyt pliku `_` i zwraca `go`. Ponieważ uchwyt `_` używany jest do buforowania informacji dla przyszłych wywołań funkcji `stat()`, programiści modułu `mod_perl` mogą uniknąć straty czasu, jaka zazwyczaj towarzyszy sprawdzaniu, czy plik istnieje, pobieraniu czasu ostatniej modyfikacji i tym podobnym.

Program obsługi `Cookbook::XBitHack` (wydruk 6.6) stanowi implementację dyrektywy `XBitHack` z modułu `mod_include`. Standardowo dyrektywa ta pozwala administratorowi serwera Apache wskazać, które pliki są przetwarzane przez mechanizm SSI (*Server Side Include engine* — serwerowy mechanizm włączania plików) w oparciu o uprawnienia dostępu do pliku i dyrektywę `Options`. Aby zaimplementować całą funkcjonalność dyrektywy `XBitHack full` przy minimum wysiłku, czynimy użytek z „dróg na skróty”, które zapewnia moduł `mod_perl` i tym podobnych sztuczek.

Pierwszym z wywołań funkcji opartych o `stat()` jest operator testu pliku `-f`, który sprawdza, czy plik istnieje i jest zwykłym plikiem. Ponieważ parametrem tego operatora jest `$r->finfo()`, „obchodzimy” w ten sposób wywołanie systemowej funkcji `stat()`, używając informacji przygotowanej przez serwer Apache. Pozostałe wywołania `stat()` używają uchwytu `_`, świeżo zainicjalizowanego przez `$r->finfo()`, dzięki czemu korzystamy z wewnętrznego bufora interpretera Perla i oszczędzamy na wywołaniach metody `$r->finfo()`.

Ponieważ oryginalna dyrektywa `XBitHack` rozróżnia uprawnienia dla właściciela i grupy, operator testu `-x` nie przyda się nam, jeżeli chcemy zachować z nią zgodność. Porównujemy więc uprawnienia do pliku, zwrócone przez funkcję `stat()`, z odpowiednimi stałymi, zaimportowanymi z pakietu `Fcntl`, aby wyizolować uprawnienie do wykonywania pliku przez właściciela i grupę.

W naszym programie obsługi pozostaje już tylko sprawdzić wartość dyrektywy `Options`, ustawić nagłówek `Last-Modified` i upewnić się, że moduł `mod_include` zajmie się fazą generowania zawartości. Aby sprawdzić ustawienie dyrektywy `Options`, używamy operatora koniunkcji bitowej `&` na wartości zwróconej przez metodę `$r->allows_options()` i jeszcze jednej stałej z modułu `Apache::Constants`. Metody tej używa się bardzo rzadko w programach modułu `mod_perl`, ale przydaje się w sytuacjach, takich jak ta, kiedy chcemy wymusić ustawienia pliku `.htaccess`. Użycie metody `set_last_modified()` jest dokładnie opisane w następnym zadaniu, a użycie `$r->handler()` — w podrozdziale 14.1.

Moduł `Cookbook::XBitHack`, użyty jako program obsługi typu `PerlFixupHandler`, ma identyczną funkcjonalność, jak moduł `mod_include`, z jednym istotnym wyjątkiem. W systemach Win32 nie istnieje rozróżnienie między uprawnieniami do pliku dla właściciela i grupy, więc moduł `mod_include` stosuje specjalną obsługę dla tej platformy (i kilku innych). Sprawdza wtedy po prostu tylko, czy użytkownik może wykonywać dany plik i zawsze ustawia nagłówek `Last-Modified`. Chociaż wydaje się to rozsądnym rozwiązaniem, nie rozwiązuje jeszcze problemu użytkowników Windows, gdyż system ten uważa za pliki wykonywalne tylko te, które mają odpowiednie rozszerzenie, jak `.exe` czy `.bat`. Tak więc, chyba że używamy SSI do przetwarzania dokumentów o nazwie typu `index.exe`, dyrektywa `XBitHack` staje się bezużyteczna na platformie Win32 mimo „najlepszych intencji” modułu `mod_include`.

Poniżej (wydruk 6.7) prezentujemy alternatywę dla implementacji dyrektywy XBitHack z modułu `mod_include` w wersji dostosowanej do specyfiki systemu Win32.

Wydruk 6.7. Moduł *WinBitHack.pm*

```
package Cookbook::WinBitHack;

use Apache::Constants qw(OK DECLINED OPT_INCLUDES);
use Apache::File;

use Win32::File qw(READONLY ARCHIVE);

use strict;

sub handler {
    # Implementujemy dyrektywę "XBitHack full" w programie PerlFixupHandler,
    # wersja dla systemu Win32.

    my $r = shift;

    return DECLINED unless (
        -f $r->finfo          &&    # plik istnieje
        $r->content_type eq 'text/html' &&    # i jest dokumentem HTML
        $r->allow_options & OPT_INCLUDES);    # i ustawiono opcję +Includes

    # Pobieramy atrybuty pliku.
    my $attr;
    Win32::File::GetAttributes($r->filename, $attr);

    # Zwracamy stałą DECLINED, jeżeli plik ma ustawiony atrybut ARCHIVE.
    return DECLINED if $attr & ARCHIVE;

    # Ustawiamy nagłówek Last-Modified, jeżeli nie jest ustawiony atrybut READONLY.
    $r->set_last_modified((stat _)[9]) unless $attr & READONLY;

    # Upewniamy się, że moduł mod_include zajmie się żądaniem.
    $r->handler('server-parsed');

    return OK;
}
1;
```

Zamiast użyć uprawnień do pliku, moduł `Cookbook::WinBitHack` sprawdza atrybuty `ARCHIVE` (gotowy do archiwizacji) i `READONLY` (tylko do odczytu) przy użyciu pakietu `Win32::File`, dostępnego w dystrybucji *libwin32* w archiwum CPAN. Jeżeli atrybut `ARCHIVE` *nie jest* ustawiony, nasz program obsługi przekazuje go modułowi `mod_include` do przetworzenia. Ponieważ atrybut `ARCHIVE` trzeba usunąć z utworzonego pliku celowo, schemat działania dyrektywy `XBitHack` pozostaje bez zmian. Nasza nowa implementacja ustawia także nagłówek `Last-Modified`, ale tylko, gdy nie jest ustawiony atrybut `READONLY` — jeżeli plik nie może być zmodyfikowany, nie kłopotymy się ustawianiem nagłówka.

W zależności od wersji systemu operacyjnego może być wiele sposobów przełączania atrybutów pliku, ale najbardziej uniwersalne jest użycie programu `ATTRIB` z wiersza poleceń:

```
C:\Apache\htdocs> ATTRIB -A underway.html
```

6.6. Nagłówki warunkowe

Chcemy właściwie posługiwać się nagłówkami warunkowymi, na przykład wysyłać w odpowiedzi nagłówek Last-Modified, czy sprawdzać nagłówek żądania If-Modified-Since.

Rozwiązanie

Użyjemy metod dodanych do klasy Apache przez klasę Apache::File, jak set_last_modified() czy meets_condition() (spełnia warunek).

Wydruk 6.8. Moduł SendSmart.pm

```
package Cookbook::SendSmart;

use Apache::Constants qw( OK NOT_FOUND );
use Apache::File;

use File::MMagic;
use IO::File;

use strict;

sub handler {
    # Wysyłamy plik statyczny z odpowiednimi nagłówkami tylko, kiedy
    # klient posiada starą wersję.

    my $r = shift;

    # Nie Apache::File->new() ponieważ File::MMagic potrzebuje $fh->seek().
    my $fh = IO::File->new($r->filename);

    return NOT_FOUND unless $fh;

    # "Magicznie" ustawiamy typ MIME.
    $r->content_type(File::MMagic->new->checktype_filehandle($fh));

    # Ustawiamy nagłówek Last-Modified na podstawie czasu modyfikacji pliku...
    $r->set_last_modified((stat $r->finfo)[9]);

    # ...oraz nagłówki Etag i Content-Length.
    $r->set_etag;
    $r->set_content_length;

    # Jeżeli wszystkie warunki z nagłówków If-* są spełnione, wysyłamy nagłówki.
    # W przeciwnym razie zwracamy status do serwera Apache.
    if ((my $status = $r->meets_conditions) == OK) {
        $r->send_http_header;
    }
    else {
        return $status;
    }
}
```

```
# Ustawiamy wskaźnik pliku na początek i wysyłamy zawartość.
seek $fh, 0, 0;
$r->send_fd($fh);

return OK ;
}
1;
```

Komentarz

W zadaniu 3.10 pokazaliśmy, jak, używając metody `no_cache()`, ograniczyć „nadgorliwość” przeglądarki klienta w buforowaniu oglądanych dokumentów, teraz zobaczmy, jak „przekonać” przeglądarkę do użycia lokalnej kopii dokumentu, kiedy tylko to możliwe. W tym celu będziemy sprawdzać i ustawiać zestaw odpowiednich nagłówków.

Częścią specyfikacji protokołu HTTP/1.1 jest pojęcie *warunkowego żądania GET* (*conditional GET request*), czyli żądania przy użyciu metody GET opartego na dodatkowej informacji, zawartej w nagłówkach żądania i odpowiedzi. Nowoczesne przeglądarki zapamiętują odpowiedzi serwera, jak również dodatkowe informacje o żądaniu, w pamięci podręcznej. Informacje te są wysyłane z następnymi żądaniami w celu ograniczenia przesyłu danych.

Obsługa żądań, które *mogą* wygenerować odpowiedź, jest skomplikowana: samo przeczytanie opisu nagłówków z rodziny *If-** w dokumencie RFC 2616 może przyprawić o ból głowy. Na szczęście interfejs API serwera Apache dostarcza kilku metod, które zajmują się analizą i ustawianiem nagłówków warunkowych. Kod tych metod, jak również wyjaśnienia, pomocne w „rozszyfrowaniu” specyfikacji HTTP/1.1, znajdują się w pliku *http_protocol.c* w dystrybucji kodu źródłowego serwera Apache. Jak zwykle, możemy dostać się do tych metod dzięki modułowi `mod_perl`, w tym przypadku za pośrednictwem klasy `Apache::File`.

Tabela 6.2 przedstawia metody dostępne przez obiekt żądania. Inaczej niż do pozostałych metod klasy `Apache`, dostęp do tych jest możliwy dopiero po użyciu instrukcji `use Apache::File`.

Dla dokumentów statycznych odpowiednimi nagłówkami warunkowymi żądania i odpowiedzi zajmuje się domyślny program obsługi serwera Apache. Przetwarzanie ich przez aplikacje generujące dynamiczną zawartość wymaga trochę więcej wysiłku niż po prostu wywoływanie wyżej wymienionych metod. Należy najpierw zdecydować, co ma wpływ na zawartość, którą generujemy: dane źródłowe, ich zmiany czy też inne czynniki, które mogą być subtelne, ale ważne.

Moduł `Cookbook::SendSmart` (wydruk 6.8) pokazuje, jak w prostym programie obsługi zawartości użyć metod obsługujących nagłówki warunkowe. Po pobraniu danych z żadanego zasobu statycznego przy użyciu metody `$r->filename()` ustawiamy odpowiednie nagłówki odpowiedzi i obiektu. Wywołanie metody `meets_conditions()` powoduje użycie interfejsu API serwera Apache, aby zdecydować, czy „świeża” zawartość powinna zostać wygenerowana na podstawie nagłówków `Etag`, `If-Match`, `If-Unmodified-Since`, `If-None-Match`, `If-Modified-Since` i `Range`

Tabela 6.2. Metody dodane do klasy Apache przez klasę Apache::File

Metoda	Opis
<code>discard_request_body()</code>	Usuwa ciało komunikatu z nadchodzącego żądania.
<code>each_byterange()</code>	Zwraca pozycje początkowe i długości każdego fragmentu wyspecyfikowanego w żądaniu.
<code>meets_conditions()</code>	Sprawdza, czy spełnione są warunki z nagłówków If-*. Jeżeli zwróci OK, zawartość powinna zostać wysłana do klienta.
<code>mtime()</code>	Umożliwia dostęp do czasu ostatniej modyfikacji żadanego zasobu, przechowywanego w rekordzie żądania serwera Apache.
<code>set_byterange()</code>	Zwraca wartość „prawda”, jeżeli żądanie dotyczy fragmentów pliku.
<code>set_content_length()</code>	Ustawia nagłówek Content-Length na wskazaną wartość albo na długość żadanego pliku (jeżeli jest dostępna).
<code>set_etag()</code>	Generuje i ustawia nagłówek Etag.
<code>set_last_modified()</code>	Ustawia nagłówek Last-Modified na czas ostatniej modyfikacji żadanego pliku, opcjonalnie wywołując metodę <code>update_mtime()</code> z podaną wartością.
<code>update_time()</code>	Ustawia czas ostatniej modyfikacji żadanego pliku w rekordzie żądania tylko, kiedy nowo ustawiany czas jest późniejszy od dotychczasowego.

żądania. Metoda `meets_conditions()` zwraca wartość OK, jeżeli z analizy nagłówków i innych informacji, które dostarczyliśmy na temat zasobu, jak na przykład czas ostatniej modyfikacji, wynika, że należy wysłać klientowi aktualną wersję zawartości. Jeżeli zwrócona wartość jest różna od OK, powinna zostać przekazana do serwera Apache, aby mógł podjąć odpowiednią reakcję, na przykład wysłać odpowiedź 304 Not Modified (zasób niezmieniony).

Można by pomyśleć, że ustawianie nagłówków odpowiedzi przed wywołaniem metody `meets_conditions()` to strata czasu. Jednak metoda ta używa nagłówka Last-Modified w swoich porównaniach, a ponadto niektóre nagłówki można zwracać także z odpowiedzią 304 Not Modified, na przykład Etag, Last-Modified, Keep-Alive i inne.

Chociaż większość metod w tabeli 6.2 może być używana przy wysyłaniu zarówno dynamicznej, jak i statycznej zawartości, metody `set_etag()` powinno się używać tylko przy wysyłaniu niezmienionych, statycznych plików, ponieważ obliczenie nagłówka Etag jest bardzo kosztowne, gdyż musi być zagwarantowana jego unikalność dla danego zasobu w danym stanie; nie jest dopuszczalne, aby jakiegokolwiek dwie wersje zasobu mogły mieć ten sam nagłówek Etag.

Warto również omówić osobno metodę `update_mtime()`. Wpływa ona bezpośrednio na czas ostatniej modyfikacji, który zostanie wysłany w nagłówku Last-Modified odpowiedzi, jeżeli użyjemy metody `set_last_modified()`. Metodę `update_mtime()` możemy wywoływać dowolną ilość razy — nagłówek Last-Modified będzie miał w rezultacie wartość *najpóźniejszą* z tych, które będziemy próbowali ustawić, co ułatwia wyrażanie skomplikowanych warunków logicznych dotyczących dat w naszym kodzie. Dobrą ilustrację tej cechy stanowią zadania 6.7 i 8.2.

Poniższy wynik działania metody `$r->as_string()` pokazuje komunikację między klientem a serwerem dla wcześniejszego przykładu (wydruk 6.8). Pierwszy zestaw nagłówków reprezentuje żądanie zasobu, którego przeglądarka klienta jeszcze nie posiada w pamięci podręcznej, a drugi — powtórne żądanie tego samego zasobu.

```
GET /Smart/index.html HTTP/1.0
Accept: image/gif, image/x-xbitmap, image/jpeg, image/pjpeg, image/png, */*
Accept-Charset: iso-8859-1,*,utf-8
Accept-Encoding: gzip
Accept-Language: en,pdf
Connection: Keep-Alive
Host: www.example.com
User-Agent: Mozilla/4.73 (Windows NT 5.0; U)
```

```
HTTP/1.0 200 OK
Last-Modified: Thu, 17 May 2001 18:17:46 GMT
ETag: "6b82a-18a-3b0415ca"
Content-Length: 394
Connection: close
Content-Type: text/html
```

```
GET /Smart/index.html HTTP/1.0
Accept: image/gif, image/x-xbitmap, image/jpeg, image/pjpeg, image/png, */*
Accept-Charset: iso-8859-1,*,utf-8
Accept-Encoding: gzip
Accept-Language: en,pdf
Connection: Keep-Alive
Host: www.example.com
If-Modified-Since: Thu, 17 May 2001 18:17:46 GMT; length=394
User-Agent: Mozilla/4.73 (Windows NT 5.0; U)
```

```
HTTP/1.0 304 Not Modified
Last-Modified: Thu, 17 May 2001 18:17:46 GMT
ETag: "6b82a-18a-3b0415ca"
Content-Length: 394
Connection: close
```

6.7. Żądania fragmentów plików

Chcemy obsługiwać żądania fragmentów plików, wymaganych na przykład przez moduły rozszerzające przeglądarki do obsługi dokumentów w formacie PDF.

Rozwiązanie

Użyjemy metod `Apache->set_byterange()` i `Apache->each_byterange()`, dodanych przez klasę `Apache::File`.

Wydruk 6.9. *Moduł SendAnyDoc.pm*

```
package Cookbook::SendAnyDoc;

use Apache::Constants qw(OK NOT_FOUND);
use Apache::File;
```

```

use DBI;
use DBD::Oracle;
use MIME::Types qw(by_suffix);
use Time::Piece;

use strict;

sub handler {

    my $r = shift;

    my $user = $r->dir_config('DBUSER');
    my $pass = $r->dir_config('DBPASS');
    my $dbase = $r->dir_config('DBASE');

    # Tworzymy obiekt Time::Piece na później.
    my $time = localtime;

    my $dbh = DBI->connect($dbase, $user, $pass,
        {RaiseError => 1, AutoCommit => 1, PrintError => 1}) || die $DBI::errstr;

    # Znajdujemy nazwę tablicy i pliku w dodatkowej informacji w ścieżce.
    # Przykładowy adres URI: http://localhost/SendAnyDoc/docs/file.pdf
    my ($table, $filename) = $r->path_info =~ m!/(.*)/(.*)!;

    # Tworzymy zapytanie, które zwraca zawartość pliku i czas ostatniej modyfikacji
    # w sekundach od początku epoki, ale względem aktualnej strefy czasowej
    # (inaczej niż perlowa funkcja time()).
    my $sql= qq(
        select document,
            (last_modified - to_date('01011970','DDMMYYYY')) * 86400
        from $table
        where name = ?
    );

    # Specjalne ustawienia dla pól BLOB.
    $dbh->{LongReadLen} = 10 * 1024 * 1024; # 10M

    my $sth = $dbh->prepare($sql);

    $sth->execute($filename);

    my ($file, $last_modified) = $sth->fetchrow_array;

    $sth->finish;

    return NOT_FOUND unless $file;

    # Informujemy przeglądarkę, że akceptujemy żądania fragmentów pliku.
    $r->headers_out->set('Accept-Ranges' => 'bytes');

    # Ustawiamy typ MIME na podstawie rozszerzenia nazwy pliku.
    $r->content_type(by_suffix($filename)->[0]);

    # Niech Apache zdecyduje, który czas jest najpóźniejszy:
    # 1. czas pobrany z bazy danych
    # 2. czas modyfikacji pliku źródłowego modułu.

```

```
# W przypadku czasu z bazy danych upewniamy się, że jest w GMT.
(my $package = __PACKAGE__) =~ s!::!/\!g;
$r->update_mtime($last_modified - $time->tzoffset);
$r->update_mtime((stat $INC{"$package.pm"})[9]);
$r->set_last_modified;

# Sprawdzamy, czy jest to żądanie fragmentów _po_ ustawieniem Content-Length
# ale _przed_ wysłaniem nagłówków, gdyż funkcja ap_set_byterange modyfikuje je.
# Pamiętajmy, że ustawienie Content-Length jest _konieczne_.
$r->set_content_length(length($file));

my $range_request = $r->set_byterange;

# Tak albo nie.
if ((my $status = $r->meets_conditions) == OK) {
    $r->send_http_header;
}
else {
    return $status;
}

# Nie wysyłamy zawartości, jeżeli o nią nie proszono.
return OK if $r->header_only;

# Teraz zajmijmy się fragmentami pliku, w przypadku np. dokumentu PDF.
if ($range_request) {
    while( my($offset, $length) = $r->each_byterange) {
        print substr($file, $offset, $length);
    }
}
else {
    print $file;
}

return OK ;
}
1;
```

Komentarz

Chociaż powinniśmy pozwolić serwerowi Apache obsługiwać wszystkie możliwe dokumenty statyczne, kiedy plik jest przechowywany w bazie danych, możemy nie mieć innego wyjścia, jak tylko obsłużyć żądanie „własnoręcznie”. W takim przypadku dodatkowy wysiłek, włożony w zapewnienie właściwej obsługi różnych nagłówków protokołu HTTP/1.1, pozwoli znacznie obniżyć obciążenie naszego łącza.

Nasz przykładowy program obsługi (wydruk 6.9) stanowi bardzo zmodyfikowaną wersję programu `Cookbook::SendWordDoc` z zadania 3.11. W nowej wersji dodaliśmy kilka usprawnień na podstawie dotychczasowych rozwiązań, w tym użycie dodatkowej informacji w adresie URI, aby określić nazwę tabeli w bazie danych i pliku, który chcemy z niej uzyskać. Dodaliśmy też możliwość inteligentnej obsługi żądań warunkowych w oparciu o czas modyfikacji zarówno

pliku w bazie danych, jak i naszego modułu — oba są używane do określenia, czy zawartość jest „świeża”. I, aby spełnić obietnicę zawartą w tytule podrozdziału, dodaliśmy możliwość przesyłania fragmentów pliku.

Możliwość żądania jedynie wskazanych fragmentów pliku została dodana przez wprowadzenie odpowiedniego zestawu nagłówków w specyfikacji protokołu HTTP/1.1. Pełna implementacja tych nagłówków przez klienta i serwer redukuje transfery dużych plików, kiedy użytkownik mógłby być zainteresowany jedynie niektórymi fragmentami. Chociaż taka koncepcja stanowi fascynujące rozwiązanie problemu „zapchania” przepustowości sieci, a serwer Apache implementuje ją w pełni we wbudowanym, domyślnym programie obsługi zawartości statycznej, przeglądarki klientów rzadko ją wykorzystują, z wyjątkiem żądań plików PDF¹.

Mechanizm pobierania fragmentów pliku, używany aktualnie przez moduły rozszerzające przeglądarkę o obsługę dokumentów PDF, może się wydać nieco dziwny na pierwszy rzut oka, gdyż wywoływanych jest kilka żądań, z których pierwsze jest przerywane, aby wywołać następne, dotyczące fragmentów. Chociaż może się to wydawać niezgodne z intuicją w przypadku projektu mającego redukować przesyłanie danych, jednak po zidentyfikowaniu zasobu jako dokumentu PDF, pochodzącego z serwera obsługującego żądania fragmentów, przeglądarka natychmiast przerywa aktualne żądanie, aby wywołać jedno lub kilka następnych z odpowiednimi nagłówkami dotyczącymi fragmentów pliku.

Jak opisaliśmy w zadaniu 4.9, zerwanie połączenia jest natychmiast rozpoznawane przez serwer Apache, który z kolei zamienia wszystkie operacje pisania na operacje puste w celu oszczędzenia cykli procesora. Żądania fragmentów pliku mają zmniejszać obciążenie sieci, niekoniecznie zaś obciążenie naszego serwera.

Jeżeli to wszystko brzmi skomplikowanie, to dlatego, że jest skomplikowane. Przykładowy dialog żądanie-odpowiedź dla programu z wydruku 6.9 mógłby wyglądać następująco:

```
GET /SendAnyDoc/docs/file.pdf HTTP/1.0
Accept: image/gif, image/x-xbitmap, image/jpeg, image/pjpeg, image/png. */*
Accept-Charset: iso-8859-1,*,utf-8
Accept-Encoding: gzip
Accept-Language: en,pdf
Connection: Keep-Alive
Host: www.example.com
User-Agent: Mozilla/4.73 (Windows NT 5.0; U)
```

```
HTTP/1.0 200 OK
Content-Lenght: 1397596
Accept-Ranges: bytes
Last-Modified: Fri, 29 Jun 2001 16:08:59 GMT
Connection: close
Content-Type: application/pdf
```

```
GET /SendAnyDoc/docs/file.pdf HTTP/1.0
Accept: image/gif, image/x-xbitmap, image/jpeg, image/pjpeg, image/png. */*
```

¹ Możliwość tę wykorzystują również coraz popularniejsze programy, zwane menedżerami pobierania (*download manager*). W przypadku zerwania połączenia podczas pobierania dużego pliku, program próbuje, przy ponownej inicjacji połączenia, rozpocząć pobieranie od miejsca, w którym zostało przerwane — *przyp. tłum.*

```
Accept-Charset: iso-8859-1,*,utf-8
Accept-Encoding: gzip
Accept-Language: en,pdf
Connection: Keep-Alive
Host: www.example.com
Range: bytes=1396572-1397595,1389404-1396571, [reszta usunięta...]
Request-Range: bytes=1396572-1397595,1389404-1396571, [reszta usunięta...]
User-Agent: Mozilla/4.73 (Windows NT 5.0; U)
```

```
HTTP/1.0 206 Partial Content
Content-Lenght: 1392080
Accept-Ranges: bytes
Last-Modified: Fri, 29 Jun 2001 16:08:59 GMT
Connection: close
Content-Type: multipart/x-byteranges; boundary=3b3cbeae439
```

Metody `set_byterange()` i `each_byterange()` stanowią klucz do dynamicznego wysyłania dokumentów PDF. Obie zostają dodane do klasy `Apache` po zaimportowaniu (przy użyciu instrukcji `use`) klasy `Apache::File`. Pierwsza analizuje nagłówki żądania, a następnie ustawia odpowiednio nagłówki `Content-Type` i `Content-Range` w razie potrzeby. Ponieważ wartość nagłówka `Content-Range` zależy od wielkości zawartości, *musimy* wywołać metodę `set_content_length()` *przed* wywołaniem metody `set_byterange()`, która z kolei musi zostać wywołana *przed* metodą `send_http_header()` — kolejność jest tu bardzo istotna. Kiedy zostanie już stwierdzone, że żądano fragmentów pliku, wywołanie metody `each_byterange()` zwraca listę par, zawierających początek i długość każdego fragmentu żadanego przez klienta. Możemy użyć tej listy, aby pobrać odpowiednie fragmenty pliku i przesłać je klientowi.

W naszym przykładzie pobieraliśmy plik z bazy danych, ale jeżeli obsługujemy dynamicznie żądania fragmentów plików statycznych na dysku, lepszym rozwiązaniem będzie użyć dwuarumentowej wersji metody `send_fd()`, omówionej w zadaniu 6.3, niż wczytywać cały plik do pamięci i dzielić na fragmenty za pomocą funkcji `substr()`. Na przykład w pętli przetwarzającej listę zwróconą przez metodę `each_byterange()` w naszym programie obsługi moglibyśmy wprowadzić następujące zmiany, aby przetwarzać pliki statyczne:

```
if ($range_request) {
    while( my($offset, $length) = $r->each_byterange) {
        seek $fh, $offset, 0;
        $r->send_fd($fh, $length);
    }
}
else {
    $r->send_fd($fh);
}
```

6.8. Nagłówki związane z datami

Chcemy bezpośrednio odczytywać i zmieniać wartość nagłówków związanych z datami.

Rozwiązanie

Użyjemy funkcji `ht_time()` i `parsedate()`, dostarczonych przez klasę `Apache::Util`.

```
$r->log->info("Nagłówek Last-Modified ustawiony na: ",  
             Apache::Util::ht_time($r->mtime));
```

Komentarz

Ponieważ omawiamy teraz nagłówki związane z datami, jest to dobre miejsce, aby szerzej omówić dwie metody z klasy `Apache::Util`, o których wspomnieliśmy tylko w rozdziale 5. Funkcje `ht_time()` i `parsedate()` zapewniają wygodny sposób konwersji dat między formatem protokołu HTTP a liczbą sekund od początku epoki, którą zwraca wiele funkcji perlowych. Funkcja `parsedate()` przelicza datę z formatu HTTP na odpowiednią liczbę sekund od początku epoki. Funkcja `ht_time()` zamienia sekundy na datę w formacie HTTP, która zawsze jest wyrażana w czasie GMT.

Chociaż te metody są wygodne, nie zawsze mogą wykonać za nas całą pracę. Na przykład jeżeli obliczamy liczbę sekund w innej strefie czasowej niż GMT (jak na wydruku 6.9), będziemy musieli wykonać konwersję samodzielnie, używając modułu, takiego jak `Time::Piece`.

6.9. Opróżnianie buforów wyjściowych

Chcemy opróżnić wewnętrzne buforы wyjściowe serwera Apache.

Rozwiązanie

Użyjemy metody `Apache->rflush()`.

```
while (<$fh>) {  
    # Wypisujemy każdy wiersz pliku i wysyłamy go od razu do klienta.  
    # Bardzo zły pomysł w większości wypadków.  
    print;  
    $r->rflush;  
}
```

Komentarz

Serwer Apache w normalnych warunkach buforuje dane wypisywane przez program obsługi, wysyłając je do klienta dopiero, kiedy bufor jest pełny albo program obsługi zakończy działanie. Mogą się jednak zdarzyć sytuacje, kiedy trzeba wysłać dane do klienta natychmiast, na przykład

gdy nasz program jest w trakcie jakiegoś relatywnie długiego procesu i chcielibyśmy, aby w tym czasie pojawiło się coś w przeglądarce klienta. W takim przypadku możemy użyć metody `$r->rflush()`, aby opróżnić bufor. Należy jednak używać jej z umiarem, gdyż obniża znacznie wydajność serwera.

Jako przykład a także przypomnienie kilku metod, które poznaliśmy dotychczas, rozważmy następujący program obsługi, który wybiera losowy obraz z katalogu *ServerRoot/icons* i wysła go klientowi.

Wydruk 6.10. *Moduł SendIcon.pm*

```
package Cookbook::SendIcon;

use Apache::Constants qw(OK SERVER_ERROR);
use Apache::File;

use DirHandle;

use strict;

sub handler {

    my $r = shift;

    # Pobieramy położenie podkatalogu icons/ względem ServerRoot.
    my $icons = $r->server_root_relative('icons');
    my $dh = DirHandle->new($icons);
    unless ($dh) {
        $r->log_error("Nie można otworzyć katalogu $icons: $!");
        return SERVER_ERROR;
    }

    # Pobieramy zawartość katalogu i dodajemy do listy @icons wszystkie znalezione
    # pliku typu GIF.
    my @icons;

    foreach my $icon ($dh->read) {
        my $sub = $r->lookup_uri("/icons/$icon");
        next unless $sub->content_type eq 'image/gif';
        push @icons, $sub->filename;
    }

    # Wybieramy losowy obraz.
    my $image = $icons[rand @icons];

    # Otwieramy wybrany plik obrazu i wysyłamy go klientowi.
    my $fh = Apache::File->new($image);
    unless ($fh) {
        $r->log_error("Nie można otworzyć pliku $image: $!");
        return SERVER_ERROR;
    }

    binmode $fh; # wymagane dla systemów Win32

    $r->send_http_header('image/gif');
```

```

$r->send_fd($fh);

# Opróżniamy bufor, aby obraz został wysłany natychmiast.
$r->rflush;

# Symulujemy jakiś długotrwały proces...
sleep(5);

return OK;
}
1;

```

Bez wywołania metody `$r->rflush()` klient nie ujrzałby obrazu, zanim nie skończyłby się długotrwały proces (w naszym przykładzie symulowany wywołaniem funkcji `sleep()`). Jednakże, podkreślamy po raz kolejny, metoda `$r->rflush()` może znacznie obniżyć wydajność serwera, więc powinna być używana tylko w razie potrzeby.

6.10. Przekierowanie uchwytów plików wyjściowych

Chcemy zmienić domyślne przypisanie strumieni wyjściowych `STDOUT` i `STDERR`.

Rozwiązanie

Użyjemy interfejsu `TIEHANDLE`, pochodzącego z klasy `Apache` lub innej, aby zmienić zachowanie uchwytów plików.

Wydruk 6.11. *Przykładowy program obsługi*

```

use Apache::Constants qw(OK SERVER_ERROR);
use Net::FTP;

use strict;

sub handler {

    my $r = shift;

    return SERVER_ERROR unless chdir "/tmp";

    $r->send_http_header('text/plain');

    # Przekierowujemy strumień STDERR do przeglądarki klienta.
    # W ten sposób ukaże mu się cała komunikacja z serwerem FTP.
    tie *STDERR, 'Apache';

```

```

my $ftp = Net::FTP->new("ftp.cpan.org", Debug => 5);
$ftp->login("anonymous");
$ftp->binary;
$ftp->cwd("pub/CPAN/modules/by-module/Apache/");
$ftp->get("mod_perl-1.26.tar.gz");
$ftp->quit;

# Strumień STDERR ponownie skierowany do dziennika błędów.
untie *STDERR;

return OK;
}

```

Komentarz

Mechanizm `tie()` to „zdradzieckie” narzędzie, które może zostać użyte do zmiany zachowania wielu perlowych typów danych. W zadaniu 2.17 widzieliśmy, jak można dowiązać (*tie*) mapę do klasy `Tie::DxHash`, aby zachować kolejność wstawiania elementów i umożliwić powtarzanie się kluczy — normalnie mapa nie dopuszcza takiej funkcjonalności. Tak samo łatwo możemy za pomocą instrukcji `tie()` zmusić uchwytty plików `STDOUT` i `STDERR` do wykonania naszych „diabelskich sztuczek”.

Moduł `mod_perl` podłącza strumienie `STDOUT` i `STDIN` do przeglądarki klienta, używając interfejsu `TIEHANDLE` z klasy `Apache`, natomiast `STDERR` jest kierowany do pliku wskazanego przez wartość `error_log` w rekordzie serwera. Chociaż nie ma dużego sensu przekierowywanie strumienia `STDIN`, to samo w przypadku strumieni wyjściowych może przynieść nieoczekiwane korzyści w rękach cudotwórców, magików, guru i tym podobnych. Możemy poczuć smaczek tej „magii”, kiedy używamy klasy `Apache::Filter` do łączenia wyniku działania kilku perlowych programów obsługi — w serwerze `Apache 1.3` filtrowanie danych wyjściowych jest po prostu niemożliwe przy użyciu istniejącego interfejsu API języka C. Programy obsługi modułu `mod_perl` mogą ominąć to ograniczenie, używając przekierowanych uchwytów plików i paru innych, bardzo pomysłowych rozwiązań, aby osiągnąć imponujące rezultaty. W zadaniu 15.4 mamy przykład, jak używać klasy `Apache::Filter`.

Jeżeli interesuje nas przekierowanie strumienia `STDOUT` zamiast `STDERR`, możemy go dowiązać do klasy, takiej jak `IO::String`, `IO::Scalar` (z dystrybucji `IO-stringy`) lub naszego własnego interfejsu `TIEHANDLE`. Należy tylko pamiętać, aby „zwrócić” strumień `STDOUT` do serwera `Apache`, kiedy skończymy. Oto bardzo prosty przykład.

Wydruk 6.12. Przekierowanie strumienia `STDOUT`

```

use Apache::Constants qw(OK);
use IO::Scalar;

use strict;

sub handler {

    my $r = shift;

```

```
my $string;

$r->send_http_header('text/plain');

print "Jeszcze niedowiązany...\n";

tie *STDOUT, 'IQ::Scalar', \$string;

print "Piszemy do zmiennej \$string";

tie *STDOUT, 'Apache';

print "Ponownie dowiązany: $string\n";

return OK;
}
```

Aby nasz program zachowywał się grzecznie i przewidywalnie, nie powinniśmy zakładać, że strumień STDOUT jest dowiązany do klasy Apache. Właściwe rozwiązanie polega na zapamiętaniu klasy, do której strumień był dowiązany i odtworzenie go, kiedy skończymy już nasze „czary”.

```
my $old = ref tied(*STDOUT);

# abra-tie-kadabra...

tie *STDOUT, $old;
```